

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 74. Quid dicendum sit de illo, qui contrahit sciens vel dubitans de impedimento dirimente.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

529. §. 3. Quamvis agatur de impedimento, in quo Ecclesia dispensare non potest, si Matrimonium sit initum secundum opinionem probabilem, certum videtur, quod Ecclesia habeat potestatem judicandi de valore vel invaliditate talis Matrimonii, quia sicuti similis contractus civilis certò continetur intra sphæram jurisdictionis civilis, ita matrimonialis intra sphæram ecclesiasticæ; & ideo in consultatione circa Matrimonia infidelium respondit *Urban. VIII.* procedi posse secundum opiniones verè probabiles, & favorabiliores Barbaris, uti testantur *Carden. & Gorn. n. 323.*

530. Q. 74. Quid dicendum sit de illo, qui contrahit sciens vel dubitans de impedimento dirimente. *R. §. 1.* Si sit infidelis, seu nondum baptizatus, & impedimentum sit Juris ecclesiastici tantum, v. g. consanguinitatis vel affinitatis extra primum gradum, Matrimonium illorum post conversionem & Baptismum censeri debet validum, quia tempore infidelitatis non erant subjecti Ecclesiæ, ergo nec tenebantur ejus legibus. Aliud est, si impedimentum fuisset Juris naturalis, uti si fuissent consanguinei in primo gradu, tum enim Matrimonium nullum esset, quia lege naturali tum obligabantur. Idem est, si fuisset Juris divini, v. g. ligamen, tum enim sola prima uxor esset retinenda, quam solam validè duxisset, *Spor. n. 251.*

531. §. 2. Si fidelis contrahat, certò putans adesse impedimentum dirimens, quamvis tale non subsit, *Silv. Ang. Nav. Sot. Cón. Pont. l. 4. c. 23. Spor. n. 233.* & alii dicunt contrahere invalidè, quia ita putans se tale impedimentum habere non potest absolutè & efficaciter consentire in Matrimo-

rimonium, cum apprehendat illud sibi hic & nunc esse impossibile. Contradidunt *Ledesm. Co-*
rr. Rosell. alique cum *Sanch. l. 2. d. 33. Lugo in*
Resp. mor. l. 3. d. 16. n. 13. & 36. & colligunt ex
 Cap. 1. De sponsal. in 6. & ex *Clement. un. De*
conjugiu. quia prevalere potuit intentio gene-
 ralis faciendi, quod potest, secundum dicta *l. 6.*
p. 1. à n. 69. Aversa q. 11. f. 2. rectè tenet cum pri-
 ma sententia, si absolute putet subesse impedi-
 mentum, si autem putet posse non subesse, aut
 non obstante fortè posse validè contrahi, in-
 tendatque facere, quod potest, validè contra-
 hit, est enim habilis, & hæc intentio prævalet:
 tamen sic contrahens peccat mortaliter, fal-
 sum quia contravenit præcepto gravi de non
 contrahendo cum impedimento.

§ 3. *Ledesm. Sanch. Hurt. Fill. Dian. Perez, Di-*
st. Gob. tr. 9. n. 60. negant eum peccare peccato
 sacrilegii, qui Matrimonium etiam scienter ita
 invalidè contrahit cum impedimento dirimen-
 te, quia cum ibi nec Sacramentum, nec aliquid
 sacrum ponatur, non apparet, in quid redun-
 det irreverentia in rem sacram ad sacrilegium
 acquisita: sed probabilius contradicunt *Côn-*
lavin. Avers. q. 9. f. 5. quia hoc ipso, quòd quasi
 tenet tanquam Minister ponere contractum
 Matrimonii, facit rationem Sacramenti à Chri-
 sto annexam esse irritam, ergo satis gravis irre-
 verentia refunditur in auctorem Sacramenti, ut
 quis vellet baptizare, & uteretur vino, quam-
 vis nullum poneretur Sacramentum, attamen
 esset sacrilegus. Peccat præterea talis specialiter
 contra illam virtutem, ob quam positum est
 hoc vel illud impedimentum, v. g. peccat con-
 tra virtutem religionis, qui contrahit cum voto
 Top. VIII.

Z solen-

mor.
 validi
 Croix
 VIII

solemni, & ita de aliis, Perez d. 21. f. 2. An autem peccet, qui metu gravi coactus, ita contrahit, dicam n. 660. Quam verò pœnam incurrat, qui ita scienter & malitiosè contrahit cum impedimento dirimente, dicam à n. 807.

533. §. 4. Qui contrahit cum dubio de impedimento, contrahit validè, si impedimentum non subsit, quia æquivalenter habet consensum sub conditione, si potest, si est habilis, ergo si impedimentum non aderat, consensus erat absolutus. Quòd si dubium sit vincibile, peccat mortaliter contrahens ante solutam dubium, quia exponit Sacramentum periculo nullitatis, hinc tenetur saltem sub conditione petere dispensationem, si impedimentum subsit: si post inquisitionem maneat dubium, & vinci non possit, *Less. in auct. v. Matrimonium* cas. 10. *Castrop. tr. 1. d. 3. pu. 8. n. 18.* cum plurimis aliis putant adhuc peccare, si sine dispensatione conditionata contrahat, quia adhuc manet periculum nullitatis: & hæc sententia tutior est ac in praxi suadenda. E contrà *Th. Sanch. l. 8. d. 6. num. 16. Joannes Sanch. Caram. Tambur. Sponer* suprà, *Gob. tr. 9. n. 62. Carden. Krim. à n. 2436. Rosner* probabiliter dicunt non peccare, quia pro libertate est possessio, certum enim est eum licitè contrahere, qui non impeditur, ergo cum tantum dubitetur de impedimento, possessio non est pro impedimento, ergo resolvere se potest sibi hic & nunc esse licitum contrahere; fatentur tamen teneri alterum monere de hoc dubio, ne hic exponatur periculo gravium incommodorum: Et si postea innotescat impedimentum, petendam esse dispensationem.

534. §. 5. Cum sit opinio communiter recepta

An aw
a contra
incurrat,
cum im-
impedi-
mentum
onsensum
, ergo si
s erat ab-
, peccat
lubium,
ullitatis,
etere di-
e: si post
vinci non
o. Cap. 1.
is putant
conditio-
ericulum
ic in praxi
num. 16.
, Gob. tr. 9.
robabili-
ertate est
contrahe-
um dubi-
st pro im-
sibi hic &
ur tamen
e hic ex-
lorum: Et
petendam
er recepta
tal-

tanquam probabilis, v. g. quod patrinus non
contrahat impedimentum, si physicè non tan-
gat baptizandum vel confirmandum, si quis
plenè probet, se non attigisse, non indiget di-
spensatione, quia dubium impedimentum, sal-
tem si sit dubium Juris, non est impedimen-
tum, sed omnino tollitur ab Ecclesia, & in du-
bio, an ejusmodi casus indigeat dispensatione,
considendum est non indigere, uti dictum est l. 1.
c. 18. Si autem semiplenè tantum probet, in-
diget dispensatione, quia favet illi sola probabi-
litas facti, cum qua non solet supplere, neque
pro valore decernere Ecclesia, requirens certi-
tudinem facti, Carden. in 2. crisi. diff. 2. à n. 629.
§. 6. Huc pertinet solutio sequentis casus: 535.
Catharina uxor Sempronii, eo tempore, quo
concepit Cajum, saepe coivit etiam cum Titio
ulterio; Si Cajus ex Titio sit conceptus, est
illicite, quam Cajus nunc vult ducere, in primo
gradu affinis. *Queritur*, an Cajus debeat cense-
ri impeditus, & indigeat dispensatione. R. ne-
gative, quia eum sit conceptus stante legitimo
Matrimonio, est præsumptio Juris pro honesta-
tis legitimitate, contra quam prævalere non
possunt alie præsumptiones facti, uti optimè de-
cise *Sperell.* decis. 174. adeoque pro certo ha-
beri debet, quod Cajus natus sit ex Sempronio.
Quod si supponamus remanere dubium, ex quo
conceptus sit, putant aliqui opus fore dispensa-
tionis, quia licet Ecclesia, quando est dubium
satis, quod solvi non potest, non agnoscat im-
pedimentum, sed tollat, si fortè subsit, uti di-
ctum est n. 534. tamen id non tenet in dubio
satis, quale hic est, si enim postea erumperet im-
pedimentum, deberet Matrimonium revalida-

II.
O. I.
mor.
L. alidii
C. Croix
VIII

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ri, ergo signum est, quod Ecclesia ab initio non dispensaverit, sed fuerit & manserit invalidum. Nihilominus *Carden.* à n. 525. dicit, quando in quæstione facti ex conjecturis utrimque probabilibus resultat purum dubium omnino invincibile, hoc non obstare contrahendo Matrimonio, quia etiam hic, dum impedimentum est in statu puri dubii invincibilis, videtur, quod possessio sit pro libertate, uti cum communi *Sanch.* l. 8. d. 6. num. 18. Et *Cardenæ* consentiunt *J. Sanch.* d. 43. n. 44. *Burgh.* cent. 3. ca. 100., & textus aliquos faventes referam n. 536. Videri etiam potest *Zacchias* l. 1. tit. 5. q. ult. ubi examinatur, si mulier, quæ statim ab obitu viri nupit alteri, 9. mensium spatio pariat, cujus mariti proles censeri debeat. Quid autem dicendum sit, si vultus prolis majorem similitudinem habeat cum uno eorum, qui cum eadem muliere coierunt, quàm cum altero, examinat idem *Zacch.* q. 4. & certum videtur, quod hoc signum sit absolutè fallibile, potest enim provenire à phantasia solius matris.

536. §. 7. Huc etiam pertinet solutio sequentis castis: Dubitatur, an non proavus Titii, & proavia Cajæ fuerint frater & soror: Causa dubitandi est, quia sciuntur fuisse ex eadem villa, & habuisse idem cognomen. Si fuerint frater & soror, nepotes illi, qui nunc volunt contrahere, sunt consanguinei in quarto gradu: si autem Titius & Caja fuerint patruales tantum, aut aliter agnati, nullum inter jam contracturos subest impedimentum. Hoc dubium jam solvi non potest, neque ex memoria vel scientia hominum, neque ex libro baptismali vel aliunde. *Queritur*, an censeri debeant impediti, aut quid
agen-

agendum sit. R. Putârunt aliqui cenferi posse
 nullum subesse impedimentum, quia Jus Cap.
 De test. & attest. requirit, ut clarâ compu-
 tatione distinguantur singuli gradus ex utroque
 genere & Cap. Tuanos. De consang. & affin. sta-
 tuatur, ut incipiatur à stipite, distinguendo gra-
 dus nominibus propriis vel æquipollentibus
 designando personas, quod hic fieri non potest,
 ego in hoc casu Ecclesia non agnoscit impedi-
 mentum. Deinde secundum dicta n. 527. con-
 gruum multum favoris habet: præterea in ob-
 servari favendam libertati, libertas omnibus rebus favo-
 retur est. ff. De Reg. Juris, Reg. 122. & Reg. 20.
 Quærens dubia interpretatio libertatis est, secundum
 libertatem respondendum erit. Oppositum putavi
 nonendum, quia dato, quod in vero utrimque
 habeo impedimenti, si dubium solvi non pos-
 sit, Ecclesia non agnoscat impedimentum, ta-
 men casus hic non videtur habere ejusmodi du-
 bium, quia est positiva probabilitas & admo-
 dum magna præsumptio pro impedimento, pro
 negatione autem impedimenti nulla est positi-
 va ratio, hinc judicavi petendam esse dispensa-
 tionem, si contrahere vellent: Unde univer-
 saliter,
 §. 8. Quando præsumptio stat pro impedi- 537.
 mento, quamvis videatur aliquo modo du-
 bium, illicitum est sine dispensatione contra-
 here, uti fatentur communiter omnes cum
 Grot. & Krim. n. 2438., v. g. qui scit se cum so-
 re Bertæ habuisse copulam intra vas, & dubi-
 tat, an intra vas seminârit, contrahere non
 potest cum Bertæ, nisi dispensatâ affinitate, quia
 cum in tali actu communiter fiat seminatio in-
 tra vas, præsumitur etiam jam facta esse, nec

pro opposito habetur prudens argumentum.
 §. 9. Ex dictis n. 534. sequitur, quamvis
 probabilius sit impedimentum Juris ecclesiasti-
 ci subesse, si probabilè sit non subesse, posse Ma-
 trimonium iniri sine dispensatione, quia Eccle-
 sia tum tollit impedimentum, si subit, *Sanch.*
 l. 8. d. 6. n. 18. *Sperell.* decis. 119. n. 57. & decis.
 175. n. 89. E contra, si sit impedimentum, in
 quo Ecclesia fortè dispensare non potest, secun-
 dùm dicta n. 533. in praxi petendam esse dispen-
 sationem, ne Sacramentum exponatur periculo
 invaliditatis, tum enim declarabit Ecclesia,
 quid fieri debeat: His non obstantibus docet *Di-*
cast. De Bapt. d. 1. n. 208. pro Matrimonio licitè
 contrahendo satis esse sequi opinionem tantum
 probabilem, etiamsi agatur de impedimento
 per Ecclesiam non dispensabili. Idem tenet
Gorm. De Sacram. n. 323. ubi ex *Cardena* refert in
 consultatione, an infideles conversi tenerentur
 stare primis Matrimoniis, an verò possent è mu-
 lieribus secum baptizatis accipere, quam vel-
 lent, *Urbanum VIII.* respondisse, Matrimonia illa
 contrahenda esse regulariter secundùm opinio-
 nes verè probabiles & favorabiliores eis Barba-
 ris. *Illung.* tr. 1. d. 1. n. 77. docet, quandoque
 licere contrahere, licèt non sit certus valor, nem-
 pe si obligatio procurandi certitudinem esset ob-
 noxia plurimis scrupulis vel gravissimas diffi-
 cultates afferret: possuntque videri dicta l. 6. p.
 1. n. 119. Quid agendum sit, si post contractum
 Matrimonium superveniat dubium de illius va-
 lore, dixi à n. 291. An autem rationabiliter du-
 bitans de impedimento impotentia, possit inire
 Matrimonium dicitur n. 795. si dubitetur, an
 impotentia præcesserit vel secuta sit, an tum
 tran-

transiri possit ad alias nuptias, item si dubitetur, an impotentia sit naturalis an accidentalis &c. dicam n. 802. An contrahere liceat, si dubitetur de vita prioris conjugis, dicam à n. 672.

Q. 75. Quomodo practice sit procedendum, quando dicitur impedimentum, vel oritur prudens de eo suspicio. sc. §. 1. Sponsi post sponsalia intelligentes se habere impedimentum dirimens, tenentur desistere à nuptiis, donec dispensationem obtinuerint: si tamen aliter non possent effugere inopertem infamiam, possent pergere, non simulando se consentire, sic enim mentirentur, sed consentiendo, quantum possunt, nam in tali necessitate Ecclesia non prohibet, ut contrahant, quantum possunt, nec per hoc formaliter simularent administrationem vel susceptionem Sacramenti, uti explicatum est, l. 6. p. 1. n. 162. Matrimonium tamen illud non valebit, quia secundum dicta n. 526. manet inhabilitas. Itaque tamen debebunt habere animum non consummandi, priusquam obtinuerint dispensationem, & Matrimonium revalidarint, Sanch. Perez, Gob. tr. n. 256. & 550.

§. 2. Quid facere debeat Parochus, si sciat contrahentes habere impedimentum, & tamen per Episcopum cogatur assistere, dixi n. 485. Si autem Confessarius advertat poenitentem bonam se contraxisse cum impedimento, & adhuc ignorare illud, tenetur, per se loquendo, eum admonere, ut materiales etiam fornicationes impediat, si nempe sit spes, quod sint abstenturi à populo: E contra si advertat istos conjuges esse in errore invincibili, ac moraliter certo judicet, si rescirent impedimentum, tamen perreuros in usu Matrimonii, tenetur tacere, donec

Z 4

obti-

II
O.I
mor.
alidii
Crox
VIII